

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
Előzetes hírek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre - - - - - 10 ft - kr.
Félévre - - - - - 5 ft - kr.
Negyedévre - - - - - 2 ft 50 kr.
Egy hónapra - - - - - 1 ft - kr.

Hirdetési díj:

Ottasbósi petitor egyszeri beiktatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér 4 hasábos petitorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglal
újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Hétfő Aprilis 6.

67. szám.

A porta és Bulgária.

Az a körülmény, hogy a szultán Szófiában székelő vakuf-biztosítását, Reschid béget megbizta, hogy Stambolownak szerencsét kívánjon csodálatos megmeneküléseért e egyuttal részvételének adjon kifejezést Belcov meggyilkolása miatt, az egész világon mély benyomás keltésére alkalmas.

Ez a nyilvánítás kétféle bizonyítást tartalmaz: az első az, hogy Törökország tökéletesen egyetért azon politikával, melynek támasza Stambulow; másodsor azt, hogy a porta érzi annak szükségét, miszerint állást foglaljon Bulgáriának összeesküvések és embergyilkolások által fenyegetett ügye mellett. Ez két oly mozzanat, melyek felett az európai politikának nem szabad figyelmen kívül hagynia napirendre térni. Legújában, különösen a Newa és a Szajna mellett sokat összevissza beszéltek arról, hogy Orosz- és Franciaország kezében van, egyszerű utalással az 1886-ki konstantinápolyi jegyzőkönyvre akciót erőszakolni Keletrumélia elszakítása végett Bulgáriától.

A szultán nyilatkozata desavouálása e feltevésnek. Nincs is érdekében a portának, hogy résztvegyen oly akcióban, mely Szófiában és Filippopolisban képes lenne kiemelni a fennálló rendet sarkaitól. De facto végre van hajtva Keletrumélia egyesülése Bulgáriával s az utolsó öt esztendő oly tökéletes befőzéshez juttatta e két ország egyesülési processzusát, hogy még fegyveres beavatkozás is alig lenne képes megváltoztatni a jelenlegi állapotot. Egy háboru talán darabokra zuzhatná Bulgáriát és Keletruméliát; de egyiket a másiktól elszakítani még egy hadjárat sem lenne képes. A porta okosan belátja ezt s nem érzi annak szükségét, hogy megkorrigálja a világtörténetet. Beéri azzal, Bulgária Keletrumélia birtokában a szuzerén hatalommal szemben tökéletesen loyális magatartást tanúsít, belső megszilárdulásában folyton előrehalad, intézményeinek kiépítésén fáradozhatlanul munkálkodik s mintegy előrsőként képez az orosz terjeszkedés ellen.

Igen, Ferdinánd fejedelem Európa táborszeme a Balkánfélszigeten s egyuttal Törökország is. Ügyel, valjon Oroszországból nem készülődnek-e ellenséges támadások a porta birtoka s a dolgoknak a berlini szerződésben biztosított rendje ellen. És ha valaha az ellenség közeledtét jelezné, fegyvert ragadna hű népe s a közeledő támadók útjába vetné magát. És Bulgária harczi az előrsők ütközetei lesznek abban a nagy világháboruban, melyben Törökország s mellette az európai eszme és az európai hadseregek meg fogják törni az orosz terjeszkedési politikát.

Ha tehát a porta nem perhorreszkálja a mostani állapotot Bulgáriában, sőt jóakarattal nyilatkozik az odaváló kormány férfiak iránt, azon nincs mit csodálni. Sőt még azon veszélyt tekintve is, hogy Bulgária egykor teljesen önálló lehet, nem tehet a porta egyebet, mint hogy teljes erejéből támogatja e népek belső és külső megszilárdulását. Mert ha a mostani bolgár kormányzat elbukik, akkor csalahatatlannal orosz kézbe esik az ország s ha egyszer Szofia Oroszország birtokában van, akkor Konstantinápoly kapui előtt áll.

Ha pedig saját kezére függetleníti magát Bulgária, a saját erejének tudatában önállósítja magát, akkor meg épen kongruens lesz politikája a török birodalomával. Akkor mint ennek, úgy a bolgár nemzetnek is a saját politikai existenciáját s a saját területi integritását kellend védeni Oroszország ellen. A porta tehát legrosszabb esetben is, ha t. i. Bulgária egykor függetlennek nyilvánítaná magát, ez államban új és erős szövetséget nyerne, melynek létfeltételei azonosak lennének az ottomán birodalomával. A szultán környezete megmutatja, — írja

a Pester Correspondenz. — hogy az Arany Szarvnál a helyes megfontolások által vezetettik magukat. A portának csak egy ellensége van és az Oroszország. Es minden új gonosz szándék Bulgária ellen megújított veszélyeztetése Törökország létének.

Külföld.

A bolgár orgyilkosok. „Kölnische Zeitung” jelenti Szófiából: Ferdinánd fejedelem, Klementina hercegné s az Orosz leveleket kaptak, melyekben halállal fenyegetik őket. A fejedelem és anyját felszólítják, hogy április hó folyamán távozzanak az országból, mert a nemzeti párt elhatározta, hogy a „svábokkal” (osztrákokkal) rövid uton fog elhárítani. Grekovot felszólították, hogy állását hagyja el és kijeleltik, hogy Sztambulov valamennyi pártitvét meggyilkolják. A hatóságok nyomozták a levelek íróját és meg is találták azt Sorokov orosz főkonzulátusi kavasz személyében. Sorokowot a külügyminiszterium intervencziójára a német főkonzulátus közvetítésével is tartóztatták.

Közgyűlések.

Tűzoltóegylet közgyűlése.

A debreczeni önkéntes tűzoltó egyesület tegnap tartotta XIV. évi közgyűlését Boczkó Sámuel elnöklése alatt. A parancsnokság felolvasott évi jelentését kivonatolva a következőkben közöljük. A múlt év olyan eseményekkel gazdagította az egylet történetét, a melyen emberöltőben is alig fordul elő. Ez volt Ö Felségének a királynak látogatása, a melynél az egylet mint rendfenntartó működött közre s ezért úgy a királynak legmagasabb elismerését mint a városi hatóság köszönetét kiérdemelte. — A tagok létszáma volt (tiszteletbeli, 77 alapító (előző évinél képest 3-mal több) 85 pártoló (előző évinél 26-tal kevesebb) 118 működő (51 újonnan lépett be, de csaknem annyi kilépett).

A tagok közül kettő 10 éves, négy 5 éves szolgálati éremmel tüntették ki az országos szövetség által. Meghalt 1 alapító, 2 pártoló, 3 működő tag, a kiknek temetésénél az egylet testületileg vett részt.

Huszonhét tüzesszhez vonult ki az egylet, a melyek kisebb mérvűek voltak. Aug. 25-én pedig a kabai nagy tűzvészhez Winkler

Mór szakasz parancsnok vezetése alatt 25 tag ment ki külön vonaton egy omnibusz teoskennél. Szakvizsgát 30-an tettek; négyen örökös parancsnoki, 19-en mászó, 7-en pedig szivattyús vizsgát. Éjjeli őrségét, az őrtanyán minden éjjel tartották a fizetéses tűzoltók és az önkéntesek közül hárman; ezen kívül 216 színházi estén ugyanannyi őrséget, mívegből szeptemberben a színháznál próba kivonulást rendeztek. — Diszkvionulás különböző ünnepélyek alkalmával ötször volt.

A zenekar fejlesztésére különös gond fordított; a fegyelem fenntartása Mahlmeister Adámra volt bízva.

A hajdumegyei tűzoltó szövetség Debreczenben tartotta jún. 8-dikán alakuló közgyűlését, a mikor a képviselt megyei egyletek a debreczeni vezérlegyület által megvendégeltettek. Az egylet belépett az országos tűzoltó segélyegyletbe, összes tagjai után fizetvén az évi illetéket.

Négy tűzoltó rendszeretért, pontosságért és szorgalomért 20 és 10 francos arany jutalommal részesített. — Ezek: Monoki Lajos, Halmy József őrparancsnok, ifj. Nagy József mászó és Somossy Sándor szivattyús.

Ö Felsége a király legmagasabb látogatásakor az egylet 100 frt adományban részesítette, mely „Ferencz József” alap címén külön kezeltek s jövőre kamatai a királylátogatás évforduló napján szorgalmas tűzoltó jutalmazására fordították.

Az egylet vagyona a felszerelvényekben 11834 frt; újonnan 620 frt értékű felszerelvény vásároltatott. — A pénztári forgalom 4485 frt 96 kr bevétel, 4476 frt 75 kr kiadást mutat. Adományokból 105 frt folyt be. A segélyalap 645 frt; zenealap 8 frt 10 kr, külön alap 48 frt 88 kr. Ferencz József alap 100 frt 75 kr. — A város évente tetemes segélyben részesíti az egyletet. Ad 4000 frtot, tűzfát, őrtanyát, tart 4 lovat, fizet egy kocsiat, s a múlt évben az istállót megbovította.

A közgyűlés úgy ezen jelentést, mint a pénztár és szertárvizsgálatról szóló jelentést, tudomásul vette, elfogadta, Tikos István pénztárnokot, valamint az elhalt szertárnokot helyettesítő Boczkó Sámuel főparancsnokot a felelősség alul feloldozta s Tikos Istvánnak ezen felül még jegyzőkönyvileg köszönetét fejezte ki.

A folyó évi költségelőránzat 4459 frt 21 kr. bevétellel, 4534 frt kiadással megállapított.

Pénztári számadások és a szertár kezelésének megvizsgálásáa a régi számvizsgálók újból megválasztattak.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Ludas Matyi.*)

Egy kitűnő magyar szatyrikus aluszsza örök álmat a debreczeni temetőben, a kiről keveset beszélnek és irnak, de a kiről beszélni és írni kellene sokat, háladatos magasztaló hangon.

Az első magyar demokratikus iránymű szerzője, Fazekas Mihály 1766-ban született Debreczenben. Igen pajkos diák volt a consilium abeundi előbb-utóbb bizonyára utólrte volna, ha — vagy 16 éves korában — be nem áll vala lovas katonának.

A pajkos diákból igen komoly, pedáns katoná és mélyen érző, gondolkodó, tudós ember lett. Bizonyára a katonélet fegyelme és a világlátottság tette azzá. Ezredével sokfelé megfordult; még Franciaországba is eljutott, éppen a nagy forradalom tombolása után.

Debreczenben magyar demokraták születnek és nevelődnek. A nemesi előjogok ebben a nagy civisfészekben soha sem voltak közbámulat tárgyai. Hát még az a debreczeni ember, a ki végig masirozott a francia forradalmi eszmékkel azon frissiben telített világrészen! Micsoda gondolatokkal térhetett az vissza 1796-ban a szülőföldére!

„Háromszor veri ezt kenden Ludas Matyi vissza.” Ez a hexameter fejezi ki Fazekas Mihály penzionátus lovas főhadnagy alap gondolatát, midőn az aristokratákat nyakazó Franciaországból visszakérült ebbe, az akkor még legalább is félbarbár hazába, a hol a paraszt, a nép nagy tömege, még az uriszkéltől vett kemény huszonöt botokat alásnan meg tartozott köszönni.

A mogorva főhadnagy szive egészen a parasztnak részén volt. A francia dolgokra

gondolhatott, mikor oda dörmögte a huszonötösztogató nemes, uri osztálynak:

„Háromszor veriezt kenden Ludas Matyi vissza.”

Fazekas Mihály minden tekintetben kitűnő s részére irodalmunkban halhatatlanságot biztosító munkája, „Ludas Matyi” először Bécsben, 1815-ben jelent meg.

Pompás, jóízű vers, mulatságos történet az, nem is tekintve elálató elmés „előjáró beszéd” versben, — irány a daczára biztosította sikerét. A felsőbb osztályoknak kellett, hogy megtelessék, mert hiszen a paraszt jobbágyok, akikért íródott, ezt a munkát máig sem olvasták, — már pedig első kiadását két év múlva a második követte s azután még egynehány. Ugy látszik, nem vette észre az olvasóközönség, hogy Ludas Matyi nemesek pompás dolog, hanem valóságos lázadás is a földesuri dölly ellen. Dózsa György és Danton szellemű kísértették meg a mogorva főhadnagy ur vidám muzsáját, midőn egy paraszt síhederről, a kit a földesur egyszer megvágott, a földesuron háromszor vereti el az irlagmatlan huszonötöt.

Es milyen a parasztja és milyen a földesurja!

Amaz csupa ész, furtang, tanulékonyság és jogérzet. Emez igazságtalan, kegyetlen, tunya és buta.

Nagyon irányzatos rajzolás és szembeállítás ez. Mily kitűnő irodalmi tulajdonságok közé kell rejte lenni, hogy elfogadható, sőt tetsző legyen!

Bármily kevés szó van is aránylag, Fazekas Mihályról és remekéről, annyira mégsem vagyunk, hogy „Ludas Matyi” meséjének gyönyörű naiv elmeséjét, leírásainak szives elevenségét, alakjainak néhány vonással odavetett, mesteri rajzát, nyelvének, kifejezési módjának magyaros eredeti-

ségét magyarázni és bizonyítani felesleges ne lenne.

Csupán versformája ellen van kifogása az irodalmi közvéleménynek. Éa azonban — tán megvesztegete a mű egyéb tökéletességeitől — még abban is előnyét találom ennek a népies gunyvesének, hogy hexameterekben van írva. A hexameter a nemzetközi hagyományok szerint hősies versforma, de éppen azért, rendkívül alkalmas arra, hogy növelje valamely parodiaszerű hősieséggel teljes vers komikumát. — A „B a t r i c h o m y o m a c h i a”, Göthe, „R e i n e k e F u c h s”, Arany János „E l v e s z e t t a i k o t m á n y” — a szintén hexameterekben vannak írva. Göthe és Arany bizonyosan nem csupán találomra választották parodisztikus és szatirikus munkájuk részére a fenséges „I l i á s z” formáját, hanem öntudatosan, a grotesque hatás kedvéért.

Es, ha egyáltalán jogosultnak tartanám — aminthogy nem tartom — valamely irodalmi remek verselési formájának megválasztására nézve magán a költőn kívül más illetékes fórumot is elismeri — akkor például a magam részéről teljesen meggyugodnám abban, hogy a „Buda halála” és a „Toldi trilogia” a magyar hősvers formájában hangsúlyos és rimes alexandrinosokban van írva s tán még azt is elfogadnám, hogy „Z a l á n f u t á s á - n a k” is ez lenne a legjobb formája; — de nem tudnám, vajjon a „N a g y i d a i c z i g á n y o k” nagyszerű komikumát nem-e emelné még inkább az, ha hexameterben volna írva.

De azt hiszem, a költő maga választotta vers formáját legfeljebb az idegen nyelvre fordított forgathatja meg. Ennek azért szabad mert esetleg más nyelvben ugyanannak a verselésnek más értelme és hatása van. A spanyolban például a trochaeus a lovagi románcok formája, a magyarban a könnyed,

játszi dalé. A hexameter a klasszikus irodalmakban a komoly éposz formája, a magyarban a parodias éposz.

Lehet, hogy ez csak az én szubjektív benyomásom, de hiszem, hogy ha titkos szavazásra bocsájtatnék e kérdés, nem maradnék fel fogással egyedül.

Amde mindezt abból az aprosból vetetem csak fel, hogy a Mehner Vilmos kiadásában megjelenő derék ésközhasznú „Magyar mesemondó” főcímű ponyvavállalatban megjelent „Ludas Matyi története”, a melyet régebben deákos versekben szerzett Fazekas Mihály, most pedig a magyar nagyobb gyönyörűségének okáért, magyaros rigmusokba szedett Csengeri János.”

Miután már az eredeti nyelven változtatott versformába szedéskor igen nézetemet fentebb emlegettem, legyen szivesen elismerem, hogy Csengeri János magyaros rigmusai igen jók.

Ludas Matyi, mint a féle genie, nem él olyan rendes filiszter gyermekéget, mint a többi magasztos halandó. Kisé lusta, kontemplatív természet, Forr az agyában valami s azért nem a köznapri erkölcsökben ragyog. Ezt Fazekas Mihály nyomon, Csengeri János következő magyaros rigmusban fejezi ki:

„Nyáron lábászárán csapkodta a lgyet,
Télen a piszkafa végén melegedett.”

Jóízű jellemzés ez így rigmusban is. Nem is igen van benne egy szó sem, mely az eredetiben is ne volna meg. Másutt persze van az átdolgozásban felesleges tödítés is. Felesleges az értelme nézve, hanem a rigmus megkívánja. Igen, a rigmus, ez még néha a jellemzettségben is ront. Így például a rettenetesen megvert Matyi az eredetiben „v i s s z a k i á l t o t t a” boszjúsálatát a paphos Dühröginek; a rigmusban „s z a v a

*) A „Nemzet”-ből.

Miklós, Anter Ernő, Szom-
számos tagja, új
János, kis
ársas vacsorára
k is mondattak,
há, és a hol senki
yhára, sem pin-

Az idei nyári
új mulatságot
ódai, a helybeli
zelőtt volt az
kkor az nagy
nos érdeklődése
rendezni most
n a Margit für-
diszes meg-
negindul. Előre
gyelmét; meg-
előmozdítását
derék munkái.
a Sinka Madar
ony ékesítette
gy szobosza-
sára. Ugyanis
felhasználva e
tté vel, hogy
ekötetésbe, ha
kedik és kíván-
sott nagy üst
lveszik és azon
leg elvakította
ozatol engedte
ának. A tásos
t készpénzt, s
üket s egybét
tek eljött, nem
lvevetett az sz-
salafátását s
után. Hosszas
bi, kívül Rác
ett, megtudta
ik. Először el-
zemély azonos-
beszó csendő-
almas tóssal,
teljes beisme-
p a szobozlói
e, hol beisme-
adta a szoboz-
nnal vizsgálati

kiállítás. A f.
szobozlón ren-
dező és bíráló
és Vidéke" cz.
assuk, — már
kei Tury Al-
lipótné, alel-
borvos és dr.
tagjai: Adler
dy Ferenczné,
nti Jánosné,
dr. Hetényi
nyel Imréné,
Lajosné, Szi-
Tury Jakabné,
er Farkas föld-
dató, Czeglédy
dy Mihály vá-
gyvéd, dr.
Sándor orvos,
latinszky Jó-
kir. közjegyző,
Szivós Géza
ész, Zsigmond
gy, hogy a kiál-
gr. Dég en-
Szilassy
égileg. — A
osítani kíván-
hogy a f. évi
szülők figyel-
most kiállított
ondját, hogy
fognak állit-
meggyőződést
ként fejlődtek
érdemelték-e a
t, végre meg
gy 3-4 év
lett gyermek
sítettini Juta-
y 5 db. M. T.
sze.
us 4 től 16-ig
a minden szá-
e. A 2-ik szá-
mennek, hol a
ben a Dalmá-
j tartalékosai

Nagy István
egnap délután
gyásolja. A
fü temetkezési

ombaton ter-
törvényesség
királyi ítélő
i Imre súlyos
b-sárándi la-
számu irattár

gy Viktoria
égü (Hont m.)
várad utcai
szádjára iránt
hogy csinál-
osot (hányan
t a gazdájától
elszállította
(mások csak

szerelmes szívöket adják oda), a kinél a
lopott tárgyat egyrészt, a miket megenni
nem lehetett, meg is találták. Viktoria a
vallató rendőrkapitány által engedte magát
legyőzteni s tettét beismerte. — Atadták a
kir. ügyésznek.

**Esperesválasztás a heves-nagy-kunsági
egyházmegyében.** A heves-nagy-kunsági egy-
házmegye (gyházközségeinek, az esperes-
választásra, beadott 31 szavazatából 18 Do-
rogi Lajos kisújszállási lelkész, egyházközi
tanácsbíróra. 13 pedig Madarász Imre karczagi
lelkész, egyházközi főjegyző és országgyűlési
képviselőre esett. A szavazatok többsége
szerint tehát Dorogi Lajos az egyházközi
elválasztott esperese.

**A Magyar Prot. Irodalmi Társaság
vagyoni állása 1890.** Ápril 21-től december
31-ig következő: bevétel volt különböző for-
rásokból 7351 frt 46 kr, kiadás volt 6780 frt
49 kr. A pénztármaradék tehát 570 frt 97
kr. A folyó évre készített költségelirányzat
szerint a bevételek összege 8336 frt 97 kr,
a kiadások összege pedig 6001 frt 29 kr, s
így a pénztármaradék 2333 frt 64 kr. lenne.
A Társaság vagyoni állása 1890. decz. 31-én
40,880 frt 15 kr volt, 1248 frt 95 krral több,
mint egy évvel ezelőtt.

Tolvajlás. Biró István debreczeni
népszerű és hó 1-én Harsányi András társa
által bepanaszoltatott, hogy tőle ruhaneműjét,
szerecskáját eltolvajolta. A rendőrség alig
intézkedett Biró István ellen, midőn újabb
tolvajlást követelt el. Ugyanis a vasuti fa-
raktárból fát akart lopni, de a lopásán rajta
éretett s a rendőrség által letartóztatott,
lopását beismerte. Atadtott a kir. ügyész-
ségnek.

**Teljes ellátásra két izr. tanuló vagy
fiatal kereskedő segéd elfogadtatik.** Kényel-
mes szép külön bejárattal lakásról s jó ellátás-
ról gondoskodva lesz. Bővebbet lapunk szer-
kesztőségében.

Öngyilkosság. Orosz János 15 éves
cseléd tegnap az esteli órákban Balogh János
2465. sz. a. meszáros mesternél felakasztotta
magát. Mire észrevették meg volt halva.
Öngyilkosságának oka ismeretlen. Hullája a
kórházba szállítottatik.

Letartóztatott bárónő. Egy bécsi czég
a budapesti rendőrségnél család miatt jelen-
tette föl Vécey Alexandrina bárónkisasszonyt
azzal vádolva őt, hogy Debreczenben a
rendőrkodása idején különféle ruhakelméket
rendelt meg a szobán levő bécsi czégtől bi-
zonyos Baki név alatt, a megrendelt czikket
meg is érkeztek Debreczenbe, de azokat a
följelentés szerint a bárónkisasszony vette át
és a saját ruhaszükségletei fedezésére for-
ditotta a nélkül, hogy a számla kiegyenlítésére
gondolt volna. A rendőrség a följelentés kö-
következtében megidézte a bepana-
szolt bárónkisasszonyt. A baronesse a kihallga-
táson azzal védekezett, hogy az a bizonyos
Baki, a kinek a nevében a ruhákat megren-
delte, abban az időben jegyese volt s a meg-
rendelésre fölhatalmazta: ezt azonban bebi-
zonyítania nem sikerült. Mikor a rendőrség a
bárónkisasszonytól lakása iránt kérdőzködött
kint, hogy állandó lakása nincs, s legköze-
lebb Párisba szándékozik utazni. Ezen az
alapon a rendőrség Vécey Alexandrina báró-
nő azonnal letartóztatatta s egy detektívvel a
budapesti kir. ügyészséghez kísértette. Déli
12 órakor érkezett meg az új törvény háza a
szépségeről ismert fiatal foránny hölgy, a kit
aztán a börtönpület egyik czellájában helyez-
tek el. Egy bécsi lap pedig azt írja hogy a
bárónő a bécsi czégnél, a hol a több ezer
forintra rugó megrendelést tette, Vay Aglajá
baronesse-nek mondja magát. — A bárónő
ezelőtt pár héttel tartózkodott Debreczenben,
s egy helybeli orvos családjánál szállott meg.
Ide küldte a rendőrfőkapitányság a megidézést
a baronesse kihallgatása végett.

Honvédtisztek őszi gyakorlaton. A
helybeli 3 dök honvéd gyalog ezredhez tartozó
azon tisztek, a kik a saját óhajok alapján a
szolgálaton kívüli viszonyba lettek helyezve,
felszólítást kaptak, hogy az idei őszi fegyver
gyakorlaton részt vegyenek, szabadságukon
állva tetszésük szerint választani meg a helyet
és ezredet, hol szolgálni fognak.

**Czegléd utca befásítását és kocsit
követésének kijavítását a már közgyűlésileg
elfogadott terv szerint ismételtén sürgetik
a Czegléd utcai háztulajdonosok a városi
tanácsához beadott kérvényükben. — Kéri,
hogy a fásítás már a folyó évben eszközöl-
tessék a tavaszi alkalmas időben. — A
kérvényt Czegléd utca legtekintélyesebb
háztulajdonosai írták alá.**

**A nemzetközi daltársulat holnapról
kezdve Vilmos Lajos sűresarnokában játszik.
Ma a „Margit“ fürdő disztermében utolsó
előadás.**

Szobozslói hírek. A z e v. ref. egy-
ház a régi harangjainak megnagyobbítását és
va állványokra helyezését vette terbe. A
költségeket önkéntes adakozás útján szerzik
be. — Szabó Mihály és neje Gombos Klára
1000 frtot adtak vallásos czélra. — A
1000 frt a f a l u nevű tágas térséget rendezni
és befásítani fogják, a vasuti állomáshoz vezető
útmentén szintén fasort ültetnek. Általában az
utazók befásítását a szobozsló városi hatóság
nagy eréllyel fogantatja.

Régiségek.

III.
A borosjenői Tisza család egyik, eddig
ismeretlen vároki nyomára vélt találni Deb-
reczen b á r o s k ö z l e v é l t á r á b a n

Kolozsvári Béla. A Tisza-család tudvalegileg
egyike a legrégibb családoknak Biharban. —
Törzsfájukat ugyan csak a 17-ik század
közepéig tudták eddig vissza vezetni, a mely
idő óta a Tisza-család története teljesen isme-
retes. Az első Tisza, kiről a történelmi fel-
jegyzésekben szó van, Tisza István, a kit
Biharmegye 1651-ben az erdélyi fejedelemehez
küldött és a kit azután II. Rákóczy György
ismételten a portához küldött politikai meg-
bízatosokkal.

Az említett Kolozsvári Béla most az Aka-
démia történelmi bizottsága által kiadott „Tör-
ténelmi Tár“ legutóbb megjelent kötetében
egy, 1595. márczius 8-dikán Debreczenben kelt
végrendelet közül, mely Debreczen város
levéltárában őriztetik s az ő állítása szerint
Tisza a Máté nevű ember tette. Erről a Tisza
Mátéről pedig azt állítja a végrendelet köz-
lője, hogy az a Tiszák egyik öse volt, a mi
azért is valószínű, mert végrendelete a debre-
czeni levéltárban, tehát Biharmegyében volt
letéve.

Kolozsvári Béla azonban egyetlenegy
betű elnézése folytán nagy tévedésbe jutott,
mert az általa közölt végrendeletnek nem
Tisza Máté, hanem Tiszta Máté van aláírva.
— A borosjenői Tisza család Debreczen város
történetében, bel vagy külületében egyetlenegy
tagjával sem szerepelt, legalább a legrégibb
időktől kezdve 1750-ig terjedő időről való
levéltári iratok mutatójában a „Tisza“ névvel
nem találkozunk.

A 16. század végén és a 17. század
elején élt Debreczenben egy Tiszta a nevű
tekintélyes polgárcsalád, melyből különösen
kettőnek nevéét találjuk megemlítve a régi
írásokban és tanácsvezérek könyveiben. —
Az egyik az a Tiszta Máté, a kit Kolozsvári
Béla Tiszta a Mátéknak iwasott. — Ennek
végrendelete csakugyan 1604-ben tétetett be
a közlevéltárba.

A másik Tiszta a János volt, vagy-
nos s előkelő állásokat elfoglaló polgár. A
17-dik század elején senatorságot viselt.
1626-ban, a mikor a 60 évvel ezelőtt leégett
András templom újra építése mellett buzgott
Bethlen Gábor és a vallásos debreczeni nép,
György György szenator-társával együtt a
templom építésére befolyt pénzek kezelőjéül
választatott. 1629-ben ugyanezen Tiszta Já-
nos, Borusz János és Mike Jánossal együtt
a helybeli lelkészek felett Putnoki János á-
tal tartandó vizsgálatra küldetett ki. —
Tiszta János 1649. aug. 16-án halt el; em-
lékét szépen örökölte meg az akkori notá-
rius a senatus jegyzőkönyvében.

Tiszta Jánosnak és nejeének Kocsis
Annának végrendelete szintén a városi köz-
levéltárban őriztetik. A hagyományos debre-
czeni szép szokásokhoz híven 1647-ben kelt
végrendeletükben ők is hagyományoztak scho-
labelei ifjak, lelkészek, ispotálybeli szegények
javára kisebb nagyobb összegeket; péterfiái
házukat pedig a városnak hagyományozták.
Sem előbb, sem később Tiszta nevéek
nem fordulnak elő többé a rendezett régi irások
mutatójában.

Irodalom és művészet.

Péter Gábor felkéri mindazokat kik „Fl o-
r e n t i n e“ című munkájára előfizetési ivatek
elfogadni kegyesek voltak, hogy gyűjtéseik
eddig eredményéről öt értesíteni méltóztatassa-
nak. A mi sajtó alatt van s e hó folyamán
okvetlenül megjelenik.

Tanügy.

A tisztántuli ev. ref. egyházkerület tanügyi
bizottsága szombaton — mint már említettük
— gyűlést tartott a Pünköszt hetében tartandó
kerületi közgyűlés tanügyi tárgyalásának elő-
készítése végett. Jelen voltak K i s s Aron
esperes, V á l y i János főgondnok, mint el-
nökök, György Endre, Szeremley József, a
helybeli főiskolai tanárok és a debreczeni
egyház küldöttei. — A Thóth Ferencz lemo-
dásával megüresedett bölcsészeti tanszék
betöltése végett a pályázati hirdetmények
azonnal leendő közgyűlésre kimondatott, s
a tanári kar a kerületi közgyűlésre ajánlását
már megtehesse s a választás akkor megjelthe-
tő legyen. — Ezen tanszékkel az összes bölcsé-
szeti tantárgyak s addig míg új jogi tanszék
állittatik, a jogbölcsészet tanítása van össze-
kötvé.

Később a jogbölcsészet helyett nevelé-
stani tárgyak előadása kapcsolatik hozzá.
A görögnyelv tanítása is egyik fontos
tárgyat képezte a gyűlésnek. Az őszi kerületi
közgyűlés erre nézve javaslatot kért a bizott-
ságtól. Ezen kérdést a bizottság a tanárikar
véleménye alapján tárgyalhatta. A tanárikar
véleménye pedig abban foglalható össze, hogy
mindaddig, míg a konvent és zsinat e tekni-
cumban végleges intézkedést nem hoznak, a
régii állapot fentartassék, vagyis a növendé-
keknek a görög nyelv és az ezt helyettesítő
tantárgyak között való szabadválasztás ne
engedtessek meg, főként a kollegium súlyos
pénzügyi helyzete miatt.

Egétőbb szükség ennél a parallel osztá-
lyok rendszeresítése és állandósítása — A
bizottság élénk eszmecsere után a tanárikar
véleményét 16 szavazattal, S ellenében elvette,
s azon javaslatot fogja a kerülethez terjesz-
teni, hogy a kerület küldöttségét bizon meg a
további intézkedések megtevésével.

A párhuzamos osztályok állandósítására
nézve szívesen küldöttség alakítását javasolja,
mert ma még a főiskola vagyoni állapota
nem ösmeretes annyira, hogy intézkedés volna

tehető, miután a főiskolai számadások 1888.
jun. 30-ig vannak megvizsgálva.

A közoktatásügyi miniszter leiratában
sajnálattal fejezte ki, hogy a debreczeni főiskola
nem képviselteti magát a magyar ifjuság or-
szágos tornaversenyén. Javasolja azonban a
bizottság, hogy jövőre ezen czélra bizonyos
összeg vétessék fel a főiskola költségveté-
séből.

Végül határozatotott, hogy az érettségi
vizsgákon csak egy tantárgyból megbukottak
egy éven belül bármikor előállhatnak javító-
vizsgára. Egy éven túl azonban már minisz-
teri engedélyt kell kérniök a javító vizsga
lehetővézésére.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy becsületes asszony története.

— Regény 1 kötetben. —
Írta: R. P. O. 6

A nagy és felvilági hölgyek megfeszülten
igyekeztek tetszését megnyerni s akadt szeren-
cséje gyakran tanulmányozhatni a győnge, ér-
zékeny női szívet. Szeretett sokszor, de
anélkül, hogy mélyebb és tartósabb szenvedély
foglalta volna merőben. A szeretetreméltó
gonosztevő, mint a miként gyöngéd barátnői
neveztek, a szerelmet is csak időtöltésnek vette
s így nem a leglelkismeretesebben oldotta fel
titkos és nem titkos viszonyait. De némely em-
bernek sok engedtetik meg és a divatos világ-
ban minden tette chic, pschutt, vian volt. Így
egy izben, midőn a leghevesebb imádatot tanu-
sította egy rángbeli szép és híres hölgy iránt
egész nyíltan, ugyan abban az időben a So-
mosi orpheum egyik nevezetes szépségére kül-
tött ezeket. Zozo és Zizi, a két nővér, a nagy
mező utcai csarnok híres két hódító csillaga
volt. Csábos szépségük nagy port vert fel a
divatos ifjuság között, est-est mellett megbá-
multák őket azok deli ifjak, a kik néhány orá-
val még az előtt komolyan, a legnagyobb szer-
tartossággal üldögéltek egy egy páholyban.
szemben valamely előkelő rangú hölgygel az
ozerában Zizi minden este magára rakta pazar
gyémántjait, melyeket, miként, minden alkalom-
mal elbeszélte, egy szép ex királytól kapott
Bécsben heves szerelme fejében, Zozo pedig
egyedül csak szépsége s teljes varázsa által
hódított. Az ingerlő két szép leány közül Rom-
hányi Zozot fogadta pártfogásába.

Es majdnem minden este az előadás után
vig czimborák társaságában megvacsoráltatta
őket a Ruscher féle restaurand, keleti szőnye-
gokkal díszített 9-ik számú chambre separée-
jában. A dévaj kedv pezsgő mámorában tesz-
telen és harsány volt, Zozo a bortól hevülten
bécsi jargongjában annyi mindenféle bohóságot
hadart össze vissza, a mi által megkacagattatta
a léhűtőket. Az egész könyörvéri társaság határ-
talanul jól mulatott s bizonyára nem szivesen
cserele volna fel a dözsölés és gyönyörét bár-
melyik szellemes uri dáma selymes társal-
gásával.

Miklós nagy kedvét lelta abban, ha Zozát
a champagnei megrészegítette, ilyen felvilla-
nyozott állapotában, a szép leány már nem volt
többé rátartós, czédaénje lépett előtérbe s nem
kivánt a rosszul elcselt előkelő viselkedésével
inponálni.

Hanem, miután a fővárosban egyáltalában
semmi sem marad titokban, Romhányi orgiai
is hamarosan napfényre jutottak és egy szerel-
mes kőpi síheder a ki szintén elnyerui óhaj-
totta ama bizonyos társaságbeli szépség kegyét
mellyel nem fukarkodott a szép Miklóst elhal-
mozni, irigy féltékenykedésében és hogy a
veszedelmes hódítót kiüsse a nyeregéből, feltárta
hősiük merész üzelmeit a bájos nagyvilági
hölgy előtt.

A felbőszített urhölgy szívében meggyü-
lemllett gyűlölség és féltékenység érzelmei, va-
lóságos kis női Othelót csináltak belőle, szemei
szikráztak kiolthatatlan haragja lángjaitól s
rettenetes fellobbnnásában hullámzó keble a
boszu után lihegett. Nem is tudta őt türtőztetni
senki és semmi, düh örülten rontott a csábító
chaussonette lakására. Szonyu viharos jelenet
játékozott le a két végytárs között. A nagyvil-
ági hölgy minden fenyegetőzése, kérese ígér-
tétéle hiába valónak bizonyult, a szemérmetlen
kis Zozóval szemben a ki roppant háborgásá-
ban kiutasította lakásából az előkelő vetélytársat.

Ugyanaz nap este a zajos esteli közepette
Zozo fuldokló zokogással szívet hasagató jere-
miadba tört ki Miklósunk előtt. A cigareta
kiesett ajkai közül és hajmeresztő boldogtalan-
ságában sértő szemrehányásokkal illette kétszínű
imádóját, kinek sehogy sem tudta azt megboc-
títani, hogy kivülre még más nőnek is udvarol
s aztán még egy olyanak, a ki nem átalotta
adázan mindenféle ígéretekkel megvesztegetni
akarni egy becsületes jóvalóval szegény leányt.
A scena valóban meghatóvá vált, s Zozo an-
nyira zokogott, hogy már alig kételkedett valaki
is becsületes jóvalóságában és őszinte hű sze-
relmében. Romhányi azonban, midőn igen ké-
nyelmesen és izetlennek találta az egész
helyzetet, felngrott, gyorsan kabátja, kalapja
után nyulva, a kijáratnak tartott.

Zozo erre, hogy a hatásos jelenet még
megrázóbbá váljék örülten fevivalgott és
menten az előtte fekvő késhez kapott és sebté-
ben az elhagyott Dido teljes elszántságával
felmetszette bal kezének csuklóján az ereket
Szörnyű riadalom támadt a vig kópék
között, a segély kiáltások, hűledezés, orvos

után való szaladozás, egész chaosa töltötte meg
a rémes tett színhelyét

Persze, hogy ez a botrányos historia más-
nap mint a futó tűz, hamarosan keresztül járta
az egész várost s némi módosításokkal még a
napi lapokban is lehetett róla olvasni.
(Folyt köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Harmonium

diófaból, Percusióval, 5 oktávás, 12 re-
giszteres, 2 játék. (Ugyanolyan disz-
peldány, a milyen a debreczeni zenedé-
ben van.)
1 nagyszerű Lancaster fegy-
ver, kézimunka.
1 kis orgona és különféle tárgyak
olcsón eladók.
Sséchényi-uteza 1804. Adler-ház az
udvarban az utolsó lakás.

Női-divat Ujdonságok:

R u h a s z ö v e t e k és diszek,
J ó m o s ó t o i l e k és satinok.
N a p e r n y ő k:
nagy választékban érkeztek
G Y E N E S L A J O S
N ő i d i v a t r a k t á r i b a n
Debreczen főté, városház épület.

Mintákat kívánatra bérmentve küld.

Legújabb

női tavaszi

DIVATKELMEK

teljes választékban
n a g y o b b b e v á s á r l á s f o l y t á n
különösen előnyös

olcsó árak mellett,
hozzá való diszkekkel.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

czégnél.
Kistemplom-bazár. (1)

Bolti berendezések.

Az egyesült magyarhoni üveggyárak részv. társaság
május 1-én történendő raktár átadás folytán
az összes

üzleti berendezések

széles körben eladóak.

A raktárakban levő állványok, melyek
egész és darabolt deszkából vannak
esetleg építkezéshez is felhasználhatók.

Bővebb értesítést ugyanott.

Kardos László

czegléd-utca.

A TAVASZI IDÉNYRE

megerkeztek a már több éven át
kipróbált és nemcsak nevüknek megfelelő

egészségvédő

de tartósságuk által rendkívül g a z d a -
s á g o s n a k elismert

Jäger fin utcai öltönyök.

Továbbá megjöttek a legszebb min-
tázatu és teljes jómósatu női r u h a
s z ö v e t e k u g y m i n t:

Zefirek, angolvásznak

és az annyira kedvelté vált
s z e r b v á s z n a k
minden színben. (1)

Kényelmes lakás.

Széchenyi utca 1766. számú ház emeleti lakosztálya f. év május 1-től kezdve kiadó.

Női divat.

Van szrenesem a n. é. közönséggel tudatni, hogy bécsi bevásárlási utamból hazatérve raktáramat a legújabb divatu

női és gyermek kalapokkal dusan elláttam.

A menüben azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy egy elsőrangú gyárral igen előnyös üzleti összeköttetésbe léptem, tisztelettel tudatom, hogy az árakat

tetemesen lejjebb szállíthattam. Kérem a n. é. közönség szives pártfogását. Tisztelettel

Glück Magdolna

divatárúsnő,
Széchenyi utca. KUNCZCZAL szemben.

KASZANYITZKY ENDRE

előbb

KUHINKA ISTVÁN K.

DEBRECZENBEN, főpiacz 1900.

Ajánlja a legnagyobb választékkal

ujjonnan berendezett

üveg porcellán lámpa

brendorf apacca-, khina-ezüst

evőszerek és konyhaeszközök

nagy raktárát.

Üveg ivó és liquer-készletek,

porcellán evő, kávé-, tea, fekete kávé és mosdó

készletek,

Ditmar-, Brüner és hazai gyártmányu

asztali és függő lámpák

nap, meteor és viálm-égőkkel

gyári árak

és pontos kiszolgálat

mellett.

Arjegyzekek kívánatra bérmentve küldetnek.

Vidéki megrendelések a legnagyobb

figyelemmel teljesítetnek.

Köszén káfrányt

legjobb minőségben

zindely és deszkatetők

behuzására,

mely által azok tartósága kétszerre

hosszabb, továbbá csulópok, melyek a

hőldbe ásatnak, kerítések és gazdasági

eszközök befestésére, hordókban á 50

egész 200 kiló súlytartalommal; to

vábbá saját gyártmányu KOAKSOT

(pirszén) kovácsok és lakatosok ré

szeré, ajánlja jutányos ár mellett

a légszeszgyár igazgatósága

Debreczenben.

PÁLYÁZAT.

A debreczeni kir. gazdasági tanintézetnél a házmesteri állomásra pályázat hirdettetik.

Ezen, ápril 30-án betöltendő állomásra az 1873. II. t. cz. értelmében oly kiszolgált altisztek folyamodhatnak, kik végelboesató levelükön kívül, polgári alkalmazásra való jogosultságukat kezükben levő „igazolvány“ nyal bizonyítani tudják.

Kívánatik, hogy a folyamodó a magyar nyelvet teljesen bírja és családos legyen.

Az állomás 300 frt. fizetéssel, szabad lakással és fűtéssel javadalmaztatik.

A felszerelt folyamodványok legkésőbb f. é. ápril 15-ig adandók be az igazgatósághoz.

Az igazgatóság.

Debreczen 1891. Nyomatott a „Debreczei Ellenőr“ könyvnyomdájában Széchenyi-utca. SIMON-ház.

Hirdetés.

A tavaszi idényre nagy mennyiségben vásárolt

női ruhaszövetek

hozzávaló legújabb díszek

már raktárunkra érkeztok

s azokat ujonnan megnagyobbított üzlet-helyiségünkben

igen jutányos áron

árusítjuk el.

Az idén igen nagy választékban tartunk

napernyőket

feltűnő olcsó árakhoz.

Szabó Lajos fia.

Nagy nyeresémeséylek a legnagyobb biztonság mellett

Meghívás a Budapesti Bankgyesület részvénytársaság által alakított

alkalmi sorsjegy társasághoz való

belépésre.

E csoport 1050 drb. állami és osztr. bélyeggel ellátott magánsorsjegy.

A nyeresémeséyek összege több mint

4 millió.

Nagyon kedvező feltételek. Kitiűnő nyeresémeséylek csak o. é. 2 frt 50 kr. havonkénti befizetéssel.

D csoport 100 nagy, kamatozó államsorsjegy, a 11 milliót meghaladó nyeresémeséylek

összege.

Havonkénti befizetés 10 frt o. é. és egyéb kedvező kombinációk. Ügyenőkönk előnyös feltételek mellett alkalmaztatnak. Ajánlatok intézendők:

a Budapesti bankgyesület részvénytársasághoz Budapest, Erzsébet tér 18. sz.

Nyaraló eladás

vagy bérbeadás.

A postakert föutra eső 1485 □ ű

díszes angol park,

3 butorozott lakszoba, és mellékhelyiségek, díszes terrasse, külön kertészlak, üveg és tenyészház teljes virágkészlettel.

Értekezhetni: **Bathányi-utca 2552.**

Gyümölcsfa

eladó.

A kir. gazdasági tanintézetben kitűtetésre alkalmas mindenféle gyümölcsfa eladó. Megrendelhetni az igazgatóságnál, hol arjegyzekek kapható.

Mödlingi Czipőgyár

Debreczen

Nagyvárad utca 2130.

Dusan felszerelt raktár

férfi, női, fiu és leány czipőkből

továbbá

báli-, sétány-, menyasszonyi-, házi- és tornaczipők.

férfi, lovagló, vadász és utazócsizmákat.

A legolcsóbb gyári szabott árak minden egyes pár talpára be vannak vésve.

Elv: jó és olcsó.

SCHLICK-féle

vasöntöde és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák:

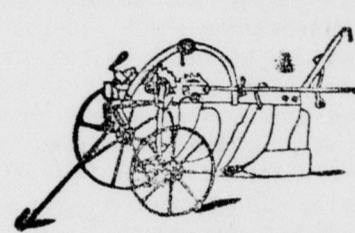
VI., külső Váci-ut 1696/99.

Városi iroda és raktár:

VI. Podmaniczky-utca 14

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű,

gőz- és járgányeséplő-készületeit és számos első díjjakkal kitűntetett szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit és szabad

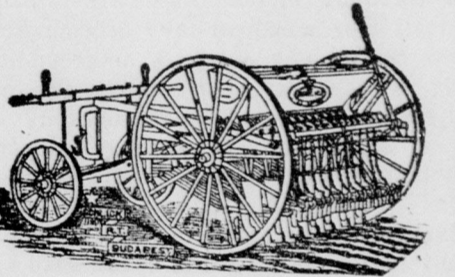
mélyítő-ekéit,

eredeti SCHLICK és VADITS-féle

egyvasu ekéit, — talajmívelő eszközzeit, boronáit és rögtörő hengereit, valamint

SCHLICK-féle szab. „Haladás“ sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gégek, tengeli morzsolók és darálók, szab. Jókay-féle „Hungária“ daráló-gégek erőhajtásra, őrlőmal-mok és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kéveköti és marokrakó arató-gégek és fűkaszaló-gégek, szállítható mezei vatutak stb.

Előnyös fizetési feltételek.

Legjutányosabb árak. Arjegyzekek kívánatra ingyen s bérmentve. Debreczenben mintaraktár TRNKA FERENCZ urnál.

Tóth Gyula

előbb

Tóth Lajos és Társa

vaskereskedése DEBRECZEN, főpiacz városház sarkán.

Ajánl

Gazdáknak

mezőgazdasági eszközöket,

Gazdasszonyoknak

konyha felszereléseket,

IPAROSOKNAK

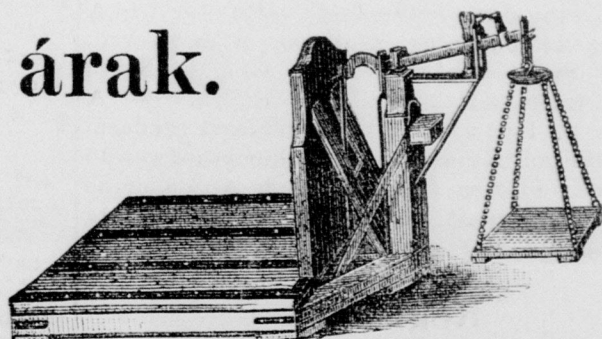
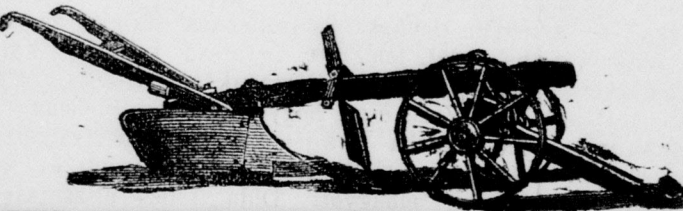
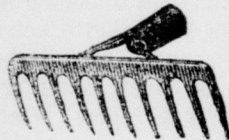
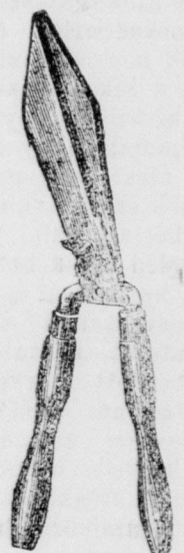
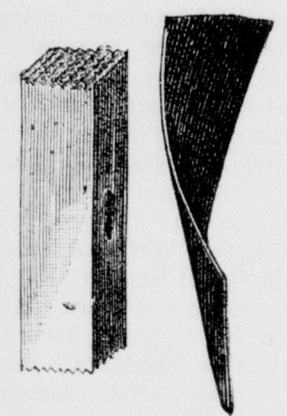
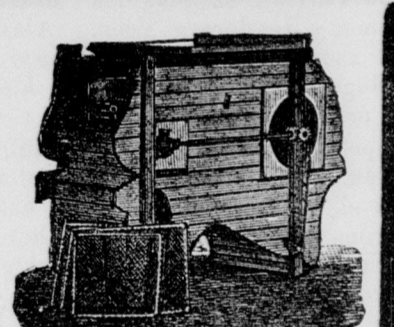
minden iparághoz tartozó, a közönségestől a legfinomabb aczél szerszá-

mokat, utóbbikért minden darab jóállás mellett.

Építő-vállalkozóknak

mindenféle vasalásokat vasban és rézben a legsolidabb készítményekben.

Legjutányosabb árak.

Szerke

Széchenyi-

előfizetési

valam

minden k

Bérmentet

XVI

Sokk

nyek mely

közi bány

ezelőtt, h

lene mag

jük öket

nyolcz o

munkasz

Egy

viselve

által; e

Nagy-Bri

tehá, hog

befolyás

ben van.

Ha

gol mun

akkor üd

nyesithet

által két

munkások

tént a tra

A ré

szervezett

várt, azo

unionismu

segélyt h

mely esa

klasszikus

felfogás

tét által.

párisi ko

gyakorolt

ben hiva

körülmény

a kongres

lyásában.

Nem

ami a ké

térnek el

lenne a r

hogy valj

vagy a mu

dekrétálja

A „Deb

— N

megy férj

A sz

hevesen ej

lemnek a

lenne a r

hogy valj

vagy a mu

dekrétálja

A „Deb

— N

megy férj

A sz

hevesen ej

lemnek a

lenne a r

hogy valj

vagy a mu

dekrétálja

A „Deb

— N

megy férj

A sz

hevesen ej

lemnek a

lenne a r

hogy valj

vagy a mu

dekrétálja

A „Deb